

ACCÉS I INGRÉS A LA FUNCIÓ PÚBLICA DOCENT: Preguntes i Respostes

Els sistemes d'ingrés per a la consolidació de les places ocupades per interins, a més de molta normativa específica, han donat lloc a nombroses sentències judicials. De fet, el nombre de convocatòries que han utilitzat algun procés transitori d'ingrés és similar al nombre de convocatòries ordinàries.

D'un recorregut tan llarg en podem treure algunes conclusions. Entre elles, que els tribunals han recolzat els sistemes extraordinaris quan es tractava de resoldre situacions excepcionals. També, els han considerat adequats quan la finalitat perseguida es basava en un objectiu constitucionalment legítim. El paradigma d'aquesta posició va ser la LOGSE, que suposava un canvi substantiu en l'ordenació del sistema educatiu. La incorporació al sistema de l'educació infantil, l'ampliació de l'ensenyament obligatori fins als 16 anys o la profunda modificació de la FP, justificaven sobradament la consolidació d'ocupació que tingués en consideració noves capacitats del professorat.

La veritat és que les administracions han abusat de la figura contractual de la interinitat. En unes ocasions perquè suposava una reducció de despeses laborals; en altres perquè donava major flexibilitat a les polítiques de personal o simplement perquè permetia la reducció injustificada de les plantilles. D'aquesta manera es posa la figura contractual d'interinitat en el centre de la precarietat. Però, la doctrina assenyalava que la consolidació d'ocupació pot regular-se amb sistemes excepcionals d'ingrés. Per això, s'han donat tants sistemes transitoris d'accés com distorsions ha hagut en la política de personal de l'administració educativa.

El TC estableix sobre els processos de consolidació que: “res s'oposa a que es reconeguin com a mèrit els serveis prestats a l'Administració, doncs no són aliens al concepte de mèrit i capacitat ja que poden reflectir l'aptitud o capacitat per desenvolupar una funció o ocupació pública i, suposar a més, en aquest acompliment, uns mèrits que poden ser reconeguts i valorats”.

No obstant, que el procediment sigui legal i que sigui constitucional no l'eximeix de polèmica i controvèrsia social. Així va succeir als anys 90 amb el sistema transitori LOGSE, en aquells casos en els que obtenir un 10 en la fase d'oposició no era suficient per obtenir plaça si no es podia acreditar altre tipus de mèrit. Aquesta situació va tenir com efecte colateral que la nota d'oposició passés a formar part en la conformació de les llistes d'interins, junt amb l'experiència en el territori MEC. Finalment, podem tenir la certesa que qualsevol sistema transitori que s'articuli serà portat als tribunals de justícia. Tot això ens obliga a conèixer determinades qüestions que presentem a continuació a mode de

Preguntes i respostes:

Per què s'ha de complir el principi d'igualtat a l'accés a la funció Pública?

Perquè així ho determina l'Article 23.2 de la Constitució Espanyola quan diu “Així mateix, tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les funcions i càrrecs públics, amb els requisits que assenyalen les lleis”

Per què s'han de complir els principis de mèrit i capacitat a l'accés de la funció Pública?

Perquè així ho determina l'Article 103.3 de la Constitució Espanyola quan diu: "La llei regularà l'estatut dels funcionaris públics, l'accés a la funció pública d'acord amb els principis de mèrit i capacitat..."

Quin rang normatiu ha de tenir l'ingrés a la funció pública?

El rang normatiu és necessàriament una Llei. No pot ser un rang inferior perquè així ho diuen els Arts. 23.2 i el 103.3 de la Constitució Espanyola.

Quines lleis regulen en l'actualitat l'ingrés a la funció pública docent?

- L'EBEP (Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre) en els articles del 55 al 62.
- La LOE/LOMCE (Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig) en la seva Disposició Addicional dotzena.

Quin reglament desenvolupa aquestes lleis?

El RD 276, que preveïa dos sistemes d'accés:

- Sistema transitori, beneficis pels interins, recollit en els articles del 18 al 28, va estar vigent durant els anys d'implantació de la LOE.
- Sistema ordinari, recollit en els articles del 59 al 66. En l'actualitat vigent des de la finalització de l'aplicació de la LOE al 2011.

Es possible altre sistema transitori diferent de l'anterior?

Es possible un sistema extraordinari d'accés sempre que compleixi els preceptes constitucionals i ha de tenir rang de llei.

Es pot accedir a la Funció Pública docent mitjançant una doble via?

No. Els processos d'accés restringits a determinats col·lectius estan prohibits (veure més endavant restringits).

L'Article 61.1 de l'EBEP diu que "Els processos selectius tindran caràcter obert i garantiran la lliure concurrència, sense perjudici de l'establert per a la promoció interna i de les mesures de discriminació positiva previstes en aquest Estatut."

No pot haver discriminació en les vies d'accés a la funció pública. A mode d'exemple, i sense arribar a plantejar una doble via, l'optativitat que tingueren els interins de presentar un "informe" que substituís a una de les proves selectives, fou nul per STS 2919/2015, de 18 de juny, que anul·la un paràgraf de l'apartat 2 de l'article 61 del RD 276/2007, ja que considera que atenta contra el principi d'igualtat al donar als interins dues opcions que no tenen la resta d'opositors. El Consell d'Estat ja havia assenyalat aquesta circumstància.

Quin és el procediment ordinari d'ingrés a la Funció Pública Docent?

Segons l'EBEP, els sistemes selectius de carrera seran els d'oposició i concurs-oposició...

Només en virtut de la llei es podrà aplicar, amb caràcter excepcional, el sistema de concurs que consistirà únicament en la valoració de mèrits.

La LOE/LOMCE diu en la seva DA dotzena que el sistema d'ingrés a la funció pública docent serà el de concurs-oposició convocat per les respectives administracions educatives.

A l'actualitat es pot consolidar ocupació a través de la Disposició Transitòria Quarta de l'EBEP ?

No. La DT Quarta de l'EBEP va ser una via transitòria de consolidació d'ocupació per les places ocupades amb anterioritat a l'1 de gener de 2005. Aquest procés de consolidació en educació es va fer a través del sistema transitori recollit al RD 276/2007 i va finalitzar al 2011.

Es pot accedir per concurs a la consolidació d'ocupació ?

No. Aquesta estranya proposta posa en relació dues coses que no la tenen: la DT Quarta de l'EBEP amb l'Article 61.6 de l'EBEP. "Equivoca" els apartats. La DT Quarta diu que els processos de consolidació de places (any 2005 que ja hem dit que va finalitzar al 2011) havien de fer-se segons els apartats 61.1 i 61.3 de l'EBEP. Es a dir, conforme a la lliure concurrència i als principis de mèrits i capacitat. Però, aquesta ocurrent proposta s'acull al 61.6 (sense cap motivació) que diu: "Només en virtut de llei podrà aplicar-se, amb caràcter excepcional, el sistema de concurs que consistirà únicament en la valoració de mèrits"

Quant es pot valorar l'experiència en un procés selectiu?

La STC 185/1994, de 20 de juny, sobre el sistema transitori LOGSE, manifesta que "el tracte de favor concedit als aspirants que amb anterioritat haguessin exercit tasques docents com funcionaris interins, posseeix un caràcter excepcional i deriva d'una circumstància vinculada a una finalitat constitucionalment legítima, com és la de normalitzar la situació del personal de les Administracions educatives i millorar la seva qualificació". Com assenyala la mencionada STC 185/1994, la LOGSE suposà una reforma global i profunda del sistema educatiu, per adaptar la seva estructura i funcionament als mandats que en matèria educativa es deriven de la Constitució, que tingué indubtable transcendència en tots els aspectes del sistema educatiu, inclòs el professorat.

El seu Fonament Jurídic 6è diu: "El màxim de sis punts que les Comissions poden atorgar als professors interins per l'experiència docent prèvia representa el 31,37 % del total de punts que poden obtenir-se en els tres còmputos que integren el el procediment de selecció... pel que es pot considerar que es situa dintre del límit tolerable (STC 67/1989, Fundament Jurídic 4rt)"

La STC 67/1989, de 18 d'abril, sobre la Funció Pública d'Extramadura diu "es concedeixen algunes facilitats o beneficis" als interins. Ho justifica per les "circumstàncies especials creades per la posada en marxa de l'Administració Autònoma i la necessitat de contar immediatament amb personal propi". En aquella ocasió l'experiència contava un 45%.

Quant es poden valorar els mèrits a la fase d'oposició?

Segons el sistema transitori LOGSE superaven la fase d'oposició els que obtenien al menys cinc punts sumant la nota de la prova de coneixements, la puntuació dels altres mèrits, exclosa

l'experiència prèvia, és a dir, cursos de perfeccionament i expedient acadèmic, fins un màxim de 3 punts. Per tant, amb un sistema com el descrit, un aspirant que hagués obtingut a la prova de coneixement una nota inferior a cinc, podria superar la fase d'oposició aportant la puntuació procedent de cursos de perfeccionament.

Aquest sistema va ser declarat constitucional per diverses sentències judicials, entre elles la STC 185/1994.

Es poden puntuar els mèrits o l'experiència a la fase d'oposició i una altra vegada a la fase de concurs ("sistema motxilla")?

No. La STC 67/1989 sobre el procés extremeny, que considerà raonable la puntuació de l'experiència en un 45% va declarar inconstitucional el procediment per tenir en consideració l'experiència en les dues fases del concurs - oposició.

De fet el Tribunal Constitucional va haver de demostrar aquesta acusació que es feia al sistema transitori LOGSE, en el seu Fonament Jurídic 6è de la Sentència 185/1994, de 20 de juny: "És evident que els serveis prestats no puntuen doblement, en dos moments o fases distintes del procés de selecció, sinó que computen separadament dins d'aquesta valoració ponderada i global".

També la STC 83/2000, de 27 de març, prohibeix operar doblement amb l'experiència en ambdues fases del concurs - oposició.

Quant es pot valorar els altres mèrits en el concurs - oposició?

Com ja hem dit l'Article 61.3 de l'EBEP estableix que: "3. Els processos selectius que incloguin, a més de les preceptives proves de capacitat, la valoració de mèrits dels aspirants només podran atorgar a dita valoració una puntuació proporcionada que no determinarà, en cap cas, per sí mateixa el resultat del procés selectiu". És a dir, l'experiència més altres mèrits no pot ser determinant per a la superació del concurs "per se".

Es pot accedir a la Funció Pública a unes places restringides per determinats opositors?

No. La STC 27/1991, posa fi a la utilització de les oposicions restringides per interins que es venia realitzant any rere any des dels anys 70, a pesar que ja resultaven il·legals des de la Llei 30/1984. La sentència entén que la diferència de tractament establerta a la Llei a favor d'uns i en perjudici d'altres pot considerar-se com raonable sempre que sigui un mitjà excepcional i adequat per resoldre una situació també excepcional i amb l'objecte d'assolir una finalitat constitucionalment legítima.

De la mateixa manera, la STC 31/2006, d'1 de febrer, declara inconstitucional l'art. 10 de la Llei del País Basc 16/1997, a través del qual es pretenia fer funcionaris de carrera en una oposició restringida al personal docent laboral fixe provinent de les ikastolas.

En els anys 70 i 80 s'accedia directament a la Funció Pública des de les Escoles de Magisteri. És possible fer-ho ara?

En efecte, la Llei d'Educació del 70 ho permetia, però la Llei 30/1984 va prohibir aquesta

pràctica que rompia amb el principi d'igualtat. Així fou reconegut posteriorment pel STC 359/1988, de 25 de gener, que determinà que l'accés directe regulat a l'article 110 de la Llei General d'Educació era contrari a la Llei.